

12.4.2018

Utkast till motiveringspromemoria**ÄNDRING AV FÖRORDNINGAR SOM GÄLLER TRANSPORT AV FARLIGA ÄMNEN:****1) STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV FÖRORDNINGEN OM TRANSPORT AV FARLIGA ÄMNEN SOM STYCKEGODS PÅ FARTYG****2) STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV STATSRÅDETS FÖRORDNING OM TRANSPORT OCH TILLFÄLLIG FÖRVARING AV FARLIGA ÄMNEN PÅ HAMNOMRÅDEN**

Det föreslås att förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg och statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden ska ändras.

Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) kommitté för skydd av den marina miljön (MSC) har antagit resolution MSC.406(96) genom vilken bl.a. bestämmelserna i IMDG-koden (bestämmelser om transport av farligt gods till sjöss, International Maritime Dangerous Goods Code) i kapitel VII del A i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (SOLAS-konventionen, FördrS 11/1981). De godkända ändringarna i IMDG-koden ingår i version 38–16 av koden.

Syftet med förslaget är att genomföra ändringar i de detaljerade bestämmelserna i de substansförordningar som nämns i rubriken på grund av vissa av ändringarna i resolution MSC.406(96). De föreslagna ändringarna gäller huvudsakligen de nationella myndigheterna och en uppdatering av den version av IMDG-koden som ska tillämpas. Ändringarna avses träda i kraft den xx xxxx 2018.

MOTIVERING**1. Nuläge**

Internationella sjöfartsorganisationens kommitté för skydd av den marina miljön har godkänt resolution MSC.406(96), genom vilken bestämmelserna i IMDG-koden (Amendments to the

International Maritime Dangerous Goods (IMDG) Code (Amendment 38– 16)) i kapitel VII del A i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (SOLAS-konventionen, FördrS 11/1981) ändrades. De godkända ändringarna i IMDG-koden ingår i version 38–16 av koden. Från och med ingången av 2018 har det varit obligatoriskt att tillämpa version 38–16 av koden.

Ändringarna i resolutionen har satts i kraft genom lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringarna i vissa bilagor till vissa av Internationella sjöfartsorganisationens konventioner (FördrS 72/2017). Om ikraftträdandet av lagen och ikraftsättandet av ändringarna i IMDG-koden föreskrivs i statsrådets förordning om ändringar i IMDG-koden som anknuter till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 92/2017). Lagen och statsrådets förordning trädde i kraft den 1 januari 2018.

I lagen om transport av farliga ämnen (719/1994, nedan *TFÄ-lagen*) föreskrivs det om fyra transportslag (vägtransport, järnvägstransport, transport med luftfartyg och transport av styckegods med fartyg). Med stöd av TFÄ-lagen har närmare bestämmelser utfärdats, såsom förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg (666/1998), statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden (251/2005) och statsrådets förordning om skyldighet att anmäla fartygstransport av farligt eller förorenande gods (346/2014). Dessutom är det möjligt att i fråga om transport av farliga ämnen på Östersjön ombord på fartyg som tar in lasten från sidan, fören eller aktern och utan att någon lyftkran behövs (nedan *rorofartyg*) tillämpas det samförståndsavtal om transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön (FördrS 4/2018), som finns att tillgå bland de internationella avtalen på Trafiksäkerhetsverkets webbplats under rubriken Farligt gods. Punkt 7.9.1.1 i IMDG-koden tillåter ett temporärt undantag från kraven i IMDG-koden. Genom undantaget ska motsvarande säkerhetsnivå uppnås som den som uppnås genom att IMDG-koden iakttas. Samförståndsavtalet är ett sådant undantag. Samförståndsavtalet är bestämmelser som avviker från IMDG-koden och som kan tillämpas vid transport av sådana farliga ämnen som avses i ADR-bestämmelserna (de bestämmelser som ingår i den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (FördrS 23/1979)) eller i RID-bestämmelserna, som är de bestämmelser om internationella järnvägstransporter av farligt gods som ingår i bilag C till konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF) (FördrS 52/2006) ombord på rorofartyg på Östersjön. Med stöd av 6 § i TFÄ-lagen får samförståndsavtalet också tillämpas på inrikes transporter av farliga ämnen.

Kraven i IMDG-koden ses över med två års mellanrum, bl.a. för att förbättra transportsäkerheten och harmonisera bestämmelserna med de bestämmelser som gäller andra transportslag och för att utvecklingen inom vetenskap och teknik ska kunna beaktas. I regel är kraven i IMDG-koden detaljerade och tekniska eller av teknisk karaktär. De gäller i stor utsträckning de aktörer som transporterar farliga ämnen eller i vilkas arbetsuppgifter ingår farliga ämnen som helt eller delvis ska transporteras, eller själva transporten av farliga ämnen.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Allmänt

De ändringar som föreslås i förordningarna gäller vissa substansändringar i resolutionen som regleras närmare i de nationella förordningarna om olika transportslag. Ändringarna gäller huvudsakligen de nationella myndigheterna och en uppdatering av uppgiften om vilken version av IMDG-koden som ska tillämpas. Dessutom föreslås det att de paragrafer i förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg som gäller tillämpning av IMDG- och INF-koden och personalens behörighet ska ändras. Med INF-koden avses den kod som anges i kapitel VII del D regel 14 i bilagan till SOLAS-konventionen. Koden innehåller bestämmelser om transport av bestrålat kärnbränsle, plutonium och vissa former av radioaktivt avfall som styckegods på fartyg. De ställen som ska ändras gäller transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön. Dessutom görs en teknisk ändring i den paragraf som gäller myndigheter och eventuellt också andra ändringar. När det gäller statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden ska uppgiften om version av IMDG-koden och formuleringen i fråga om transport och tillfällig förvaring i anslutning till samförståndsavtalet ändras i överensstämmelse med den som används i bestämmelsen om tillämpning av IMDG- och INF-koden.

Det är meningen att ändringarna ska sättas i kraft genom en ändring av förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg (666/1998) respektive statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden (251/2005).

2.2 Ändringarna i detalj

2.2.1 Statsrådets förordning om ändring av förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg

Ändringarna gäller den version av IMDG-koden som ska användas och den nationella myndighetens godkännande av klassificeringen av farliga ämnen i vissa undantagssituationer samt transport av levande djur som infekterats med farlig smitta och myndighetsaktörer i detta sammanhang. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om tillämpning av IMDG- och INF-koden och om personalens behörighet ska ändras. Dessa ändringar har anknytning till samförståndsavtalet. I förordningen görs också ändringar av teknisk natur.

2 § Definitioner. Enligt förslaget ändras 5 punkten så att den i fortsättningen hänvisar till version 38–16 i IMDG-koden i stället för till version 37–14. Ändringen klargör praxis, eftersom det numera är obligatoriskt att tillämpa version 38–16.

3 § Tillämpning av IMDG- och INF-koden. Ändringen gäller andra meningen i 1 mom. som innehåller en hänvisning till nuvarande praxis för transporter av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön. I fortsättningen ska det i bestämmelsen hänvisas till avtal som godkänts med stöd av 6 § i TFÄ-lagen. Den föreslagna formuleringen täcker utöver samförståndsavtalet också eventuella andra undantag enligt punkt 7.9.1.1 i IMDG-koden. Samförståndsavtalet är ett sådant undantag som avses i punkt 7.9.1.1 i IMDG-koden och genom det kan samma säkerhetsnivå nås som genom de krav som ingår i den version av IMDG-koden som är rådande vid den aktuella tidpunkten. I samförståndsavtalet, som finns att tillgå på Trafiksäkerhetsverkets webbplats, ingår bestämmelser som avviker från IMDG-koden och som får tillämpas på transporter av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön. Den föreslagna ändringen föranleder ändringar i 10 a § och i 12 § 1 mom. i förordningen.

4 § Klassificering av farliga ämnen. Det gällande 1 mom. kompletteras så att en myndighet även kan kräva att få andra uppgifter som behövs för att utreda klassificeringen. Dessutom görs en teknisk ändring av namnet på Strålsäkerhetscentralen. Den behöriga myndigheten kan behöva också andra uppgifter än de som för närvarande nämns för att utreda klassificeringen, såsom på vilka grunder ett farligt ämne eller föremål enligt klassificeringen officiellt ska gå under en specifik ämnesbenämning. Det kan finnas mycket små men avgörande skillnader mellan benämningarna. Motsvarande ändring har också gjorts i förordningen om transport av farliga ämnen på väg (194/2002) och förordningen om transport av farliga ämnen på järnväg (195/2002).

Dessutom fogas ett nytt 2 mom. till paragrafen, varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom. Det föreslagna 2 mom. grundar sig på punkt 2.0.0.2 i IMDG-koden. Enligt det föreslagna nya momentet kan den behöriga myndigheten i vissa fall godkänna klassificeringen, om ämnets egenskaper på basis av testresultaten inte motsvarar den klassificering som definierats för transport av ämnet. Förordningen ska också ändras så tillvida att uppgiften att i vissa undantagssituationer godkänna klassificeringen i Finland ankommer på Säkerhets- och kemikalieverket och för de radioaktiva ämnena vidkommande på Strålsäkerhetscentralen. Den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt att använda märkning med etiketter som motsvarar den rätta klassificeringen eller anger ämnets farliga egenskaper i vissa situationer. Klassificeringen påverkar åtgärder som gäller transportsäkerheten och andra indirekta åtgärder i samband med transporten. Den ger dessutom möjlighet att vidta åtgärder när det gäller eventuella brister eller fel i klassificeringskraven och/eller etikettkraven i transportbestämmelserna. Ett förslag om godkännande utarbetas och lämnas till FN:s underkommitté för experter på transport av farligt gods (UN Sub-Committee of Experts on the Transport of Dangerous Goods) för ändring av FN:s modellbestämmelser. Om förslaget godkänns som modellbestämmelser, räcker det i allmänhet några år innan förslaget eventuellt tas in i bestämmelserna för transportslaget i fråga. Om förslaget inte godkänns som FN:s modellbestämmelser, ska den behöriga myndigheten återta sitt godkännande. Ändringen torde inverka positivt på transportsäkerheten i undantagssituationer. Det finns motsvarande bestämmelse i både förordningen om transport av farliga ämnen på väg och förordningen om transport av farliga ämnen på järnväg. Förslaget torde inte ge upphov till några betydande kostnader.

Det nya 3 mom. grundar sig företrädesvis på det gällande 2 mom. I fortsättningen gäller att en klassificering av ämnet och ett godkännande av klassificeringen som utförts av en i IMDG-koden avsedd behörig myndighet eller annat av myndigheten befullmäktigat organ eller en behörig myndighet i landskapet Åland gäller också i Finland. Det handlar om en författningsteknisk ändring.

4 b § Transport av levande djur som infekterats med farlig smitta. Det föreslås att en ny paragraf ska fogas till förordningen. Den gäller transport av levande djur som avsiktligt infekterats med farlig smitta och vilken myndighet som ska godkänna transporten. Enligt punkt 2.6.3.6.1 i IMDG-koden får levande djur inte användas för att transportera smittförande ämnen, såvida det inte är omöjligt att transportera ämnet på något annat sätt. I IMDG-koden har vissa smittosamma sjukdomar och sjukdomsalstrare angetts. När dessa smittosamma ämnen transporteras ska bestämmelserna i IMDG-koden beaktas.

När avsiktligt infekterade djur transporteras ska de allmänna kraven i fråga om transport av levande djur beaktas för att garantera djurens välbefinnande och säkerhet och bestämmelserna om transport av farliga ämnen beaktas för att garantera transportsäkerheten. Syftet med den föreslagna ändringen är att garantera säkerheten vid transport av farliga ämnen och hanteringen av farliga ämnen, men också att garantera och beakta säkerheten och välbefinnandet för de djur som transporteras. Också i de fall där man misstänker att ett levande djur är bärare av en smitta som enligt bestämmelserna om transport av farliga ämnen klassificeras som farlig, behövs myndigheternas godkännande av transporten. Den behöriga myndigheten i Finland föreslås vara regionförvaltningsverket och i ett senare skede landskapet. I de förordningar som gäller transport av farliga ämnen på väg och järnväg föreskrivs det att regionförvaltningsverket godkänner transport av levande djur som infekterats med farlig smitta. Också i utkastet till förordning om lufttransport av farliga ämnen ingår en bestämmelse av motsvarande slag. För närvarande beviljar regionförvaltningsverket bl.a. de tillstånd, intyg om godkännande och kompetensbevis som krävs enligt rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 och som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde, liksom de eventuella undantagen i fråga om förbudet mot transport av sjuka djur. Förordningen har satts i kraft genom lagen om transport av djur (1429/2006) och regionförvaltningsverket är enligt den lagen den myndighet som allmänt taget är behörig att bevilja tillstånd för transport av djur. Också enligt lagen om djursjukdomar (441/2013) är den behöriga myndigheten i huvudsak regionförvaltningsverket. Syftet med djurskyddslagen (247/1996) är bl.a. att främja djurens välbefinnande och god behandling av djur. I synnerhet med tanke på lagstiftningen om djurtransporter och djursjukdomar är det ändamålsenligt att regionförvaltningsverket, senare landskapet, är den behöriga myndigheten.

Eventuella bestämmelser och föreskrifter om transport av farliga ämnen bör beaktas när levande djur som avsiktligt infekterats med sådan farlig smitta som kan hänföras till den kategori av farliga ämnen som ska transporteras i enlighet med bestämmelserna om transport av farliga ämnen och IMDG-koden. Om det inte finns några detaljerade transportkrav i dessa bestämmelser, bör regionförvaltningsverket ta hänsyn till hur farlig sjukdomen är, hur lätt smittan överförs och eventuella riskfaktorer under transporten. Godkännandet av detta slag av transporter kan också inbegripa allmänna godkännanden eller tillstånd som gäller djurtransporter. I sådana fall krävs det inte något separat godkännande för transporten. Förslaget torde inte ge upphov till några betydande kostnader.

10 a § Personalens behörighet. Det föreslås att 2 mom. upphävs, eftersom skyldigheten enligt bestämmelsen anges i 1 mom. Samförståndsavtalet är en internationell överenskommelse som i stället

för vissa av kraven enligt IMDG-koden får tillämpas på transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön. Den som deltar i transporten ska ha sådana kunskaper som lämpar sig för uppgiften som inhämtats genom arbetsinstruktion och utbildning, också när det gäller detta slag av transporter och säker hantering av dessa farliga ämnen. Bestämmelserna grundar sig på t.ex. ADR-bestämmelserna och RID-bestämmelserna, eller så avviker de på annat sätt från kraven i IMDG-koden, såsom när det gäller kraven på stuvning, separation och förpackning av lasttransportenheter. I de gällande 3 och 4 momenten görs en teknisk ändring som medför att 2 mom. behöver upphävas.

12 § Utredning om ämnen som lastas och lossas. Det föreslås att sista meningen i 1 mom. ska upphävas. Det är fråga om Trafiksäkerhetsverkets möjlighet att utfärda avvikande föreskrifter för transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön. I 6 § 4 mom. i gällande TFÄ-lag ingår befogenheter att på det sätt som avses i momentet ingå avtal som tillåter undantag från IMDG-koden.

14 § Myndigheter. En ändring av teknisk natur görs i 1 mom. Omnämmandet av tullverket ändras till ett omnämmande av Tullen.

2.2.2 Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden

De ändringar som föreslås i förordningen gäller den version av IMDG-koden som ska tillämpas och samförståndsavtalet.

2 §. Definitioner. Det föreslås att 2 punkten, där IMDG-koden definieras, ska uppdateras. IMDG-koden är den kod som anges i kapitel VII del A regel 1 i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerhet för människoliv till sjöss (SOLAS) (FördrS 11/1981). Den innehåller bestämmelser som ska tillämpas vid transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg. Enligt förslaget ändras version 37-14 till version 38-16. Ändringen gör praxis tydligare, eftersom den version som i nuläget ska tillämpas är kraven i version 38-16.

4 § Transport och tillfällig förvaring. Enligt förslaget ska 1 mom. ändras så att hänvisningen i fortsättningen gäller specialbestämmelserna i ett avtal som godkänts med stöd av 6 § 4 mom. i TFÄ-lagen i stället för specialbestämmelserna för rorotrafik i Östersjön. I praktiken är det bara ordalydelsen som ändras. Nuvarande praxis förändras inte.

3. Förslagets konsekvenser

Närmare bestämmelser som föranleds av vissa substansändringar i sjösäkerhetskommitténs resolution MSC.406(96) föreskrivs i vissa förordningar om transport. I de förordningsändringar som föreslås ingår utifrån bemyndiganden i TFÄ-lagen närmare bestämmelser om nationella behöriga myndigheter i enlighet med vissa av kraven i version 38-16 i IMDG-koden och uppdateras den version av koden som ska användas genom att hänvisningen till version 37-14 ersätts med version 38-16. Dessutom förtydligas vissa bestämmelser om transport av förpackat farligt gods på rorofartyg i Östersjön.

I och med de föreslagna ändringarna blir vissa av de ändringar i resolutionen, som redan satts i kraft, närmare reglerade i substansförordningarna. Ändringarna förbättrar säkerheten när det gäller transport av farliga ämnen som stycke gods på fartyg. Ändringarna gör den reglering som gäller transport av farliga ämnen med olika transportslag smidigare och mer enhetlig än förut. Av dessa orsaker anses det att ändringarna har positiva effekter för de parter som tillämpar förordningarna.

Ändringarna gäller vissa avgränsade grupper med anknytning till transport av farliga ämnen. De föreslagna ändringarna anses inte ha några betydande konsekvenser för statshushållningen eller andra betydande kostnadseffekter.

4. Beredningen av propositionen

Yttranden om de föreslagna förordningsändringarna har begärts av följande parter:

inrikesministeriet, försvarsministeriet, huvudstaben, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, utrikesministeriet, Ålands landskapsregering, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, regionförvaltningsverken, Trafiksäkerhetsverket, Trafikverket, Gränsbevakningsväsendet, Polisstyrelsen, Tullen, Säkerhets- och kemikalieverket, Strålsäkerhetscentralen, Finlands Näringsliv rf, Kemiindustrin KI rf, Tekniska Handelsförbundet rf, Logistiikkayritysten Liitto ry, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Finlands Speditions- och Logistikförbund rf, Suomen Laivanpäälystöliitto – Finlands Skeppsbefälsförbund ry, Finlands Sjömans-Union FSU rf, Finlands Hamnförbund rf, Rederierna i Finland rf, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Satamaoperaattorit ry, Finnlines Oyj, Oy Hacklin Ltd, Tallink Silja Oy, Viking Line Abp, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Suomen Turvallisuusneuvonantajat ry, Yhteinen Toimialaliitto ry och Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Utifrån de inkomna yttrandena kan det sammantaget konstateras att ...

Förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg ändras med stöd av 6 § 1 mom., 11 § 2 mom., 11 c § 3 mom., 12 § 5 mom., 13 § och 24 § 1 mom. i TFÄ-lagen. Statsrådets förordning om transport och tillfällig förvaring av farliga ämnen på hamnområden ändras med stöd av 24 § 1 mom. i TFÄ-lagen.

5. Ikraftträdande

Förordningarna avses träda i kraft den xx xxx 2018.